

Beoordeling beschermde soorten en beschermde gebieden locatie Jachthaven Kortenhoef

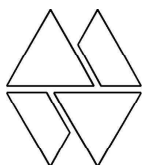
Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet en oriëntatiefase in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998

E.J.F. de Boer
G.J. Brandjes

Beoordeling beschermde soorten en beschermde gebieden locatie
Jachthaven Kortenhoef

Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet en oriëntatiefase in
het kader van de Natuurbeschermingswet 1998

E.J.F. de Boer
G.J. Brandjes

Bureau Waardenburg bv

Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849

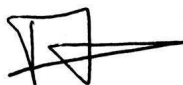
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

opdrachtgever: Jachthaven Kortenhoef bv

juli 2009
rapport nr. 09-033

Status uitgave: eindrapport
Rapport nr.: 09-033
Datum uitgave: juli 2009
Titel: Beoordeling beschermde soorten en beschermde gebieden locatie Jachthaven Kortenhoef
Subtitel: Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet en oriëntatiefase in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998
Samenstellers: ir. E.J.F. de Boer
drs. G.J. Brandjes
Aantal pagina's inclusief bijlagen: 122
Project nr.: 08-705
Projectleider: Ir. E.J.F. de Boer
Naam en adres opdrachtgever: Jachthaven Kortenhoef bv
Moleneind 1 1241 NE Kortenhoef
Referentie opdrachtgever: telefonische opdrachtbevestiging
Akkoord voor uitgave: Directeur Bureau Waardenburg bv
drs. A.J.M. Meijer

Paraaf:

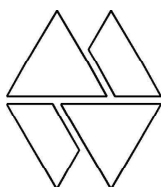

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Jachthaven Kortenhoef bv

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

Voorwoord

Jachthaven Kortenhoef bv is voornemens een loods op te richten op haar terrein. Hiertoe wordt een deel van de huidige jachthaven gedempt om daar de loods op te bouwen en aansluitend op de jachthaven in noordelijke richting een terrein afgegraven en ingericht als jachthaven ter compensatie van de ligplaatsen die verloren gaan door de realisatie van de loods.

Bij deze ingreep zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet. De planlocatie ligt in de directe nabijheid of vormt onderdeel van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen en de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Ten aanzien van de exacte begrenzing van het Natura 2000-gebied nabij de jachthaven loopt nog een inspraakprocedure.

Jachthaven Kortenhoef bv heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om een *quick scan* uit te voeren naar de mogelijke effecten op beschermde gebieden en beschermde soorten.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

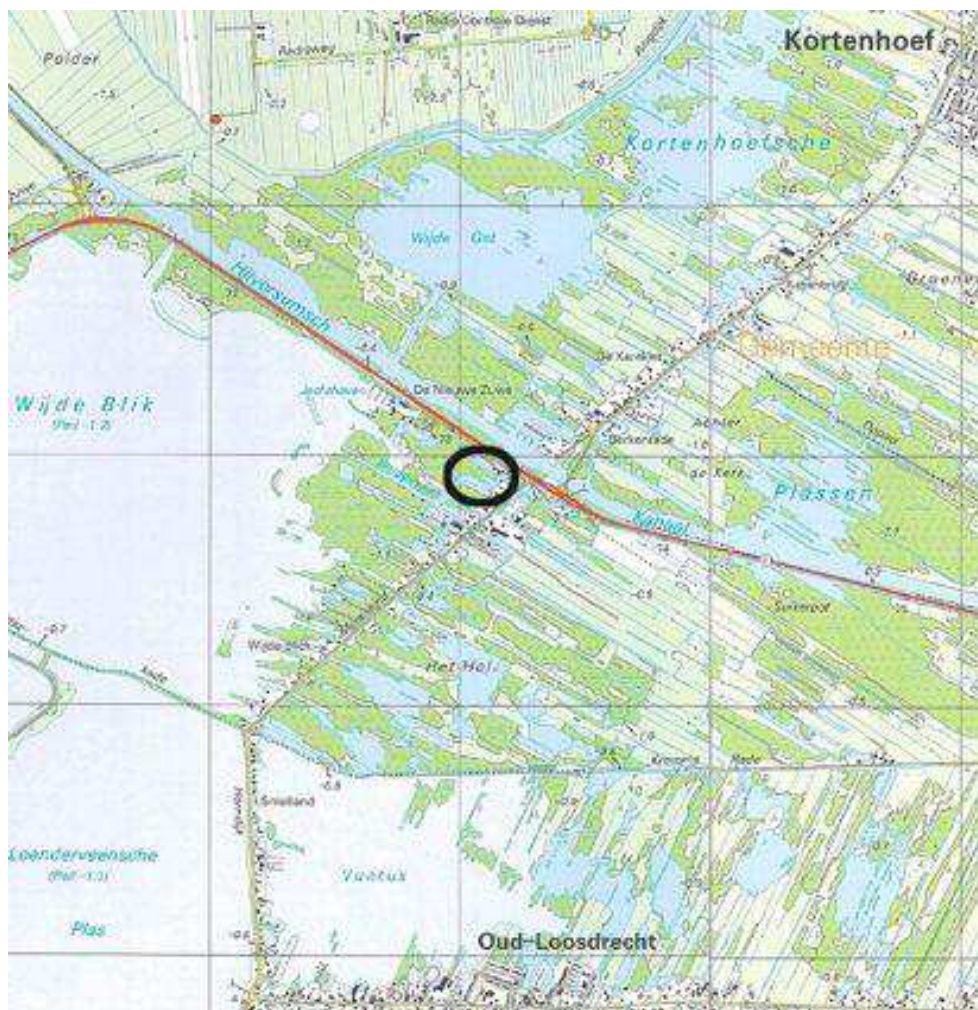
ir. E.J.F. de Boer:	projectleiding, rapportage
drs. G.J. Brandjes:	veldwerk, rapportage

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Zij hebben de afgelopen jaren vele Flora- en faunawetbeoordelingen, Habitat- en Vogelrichtlijnbeoordelingen en NB-wettoetsingen uitgevoerd. Het project is uitgevoerd volgens het Kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem is ISO gecertificeerd.

Vanuit de Jachthaven Kortenhoef werd de opdracht begeleid door de heer H.J.A. van der Laan de Vries.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Aanpak quick scan en oriëntatiefase	7
1.3 Het plangebied	8
1.4 Voorgenomen ingreep	9
2 Flora- en faunawetbeoordeling	13
2.1 Resultaten bronnenonderzoek	13
2.2 Resultaten veldonderzoek	14
2.3 Effecten	18
3 Oriëntatiefase Natuurbeschermingswet 1998	21
3.1 Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen	21
3.1.1 Algemene beschrijving	21
3.1.2 Motivatie aanwijzing Vogelrichtlijngebied	21
3.1.3 Instandhoudingsdoelen Natura 2000	22
3.1.4 Overige gebiedsbescherming	25
3.2 Betekenis plangebied voor habitattypen en soorten Natura 2000-gebied en Vogelrichtlijngebied	25
3.2.1 Habitattypen	25
3.2.2 Soorten Habitatrichtlijn	26
3.2.3 Broedvogels	29
3.2.4 Niet broedvogels	32
3.3 Effecten	33
3.3.1 Op voorhand uit te sluiten effecten	33
3.3.2 Invloedssfeer van het project	34
3.3.3 Beoordeling effecten op doelen, opgaven, habitattypen en soorten	34
3.3.4 Cumulatie, significantie en mitigatie	37
3.4 Ecologische Hoofdstructuur	37
4 Conclusies en aanbevelingen	39
4.1 Conclusies	39
4.2 Vrijstellingen en ontheffingen	39
4.3 Aanbevelingen	40
5 Literatuur	43
Bijlage 1 Wettelijk kader	45
1.1 Inleiding	45
1.2 Flora- en faunawet	45
1.3 Natuurbeschermingswet 1998	47
1.4 Rode lijsten	48
1.5 De Ecologische Hoofdstructuur	49
Bijlage 2 Ontwerpbesluit Oostelijke Vechtplassen	51

Figuur 1 ligging van het plangebied (zwart omlijnd)

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Bij de voorgenomen ontwikkeling van de Jachthaven Kortenhoef zal rekening moeten worden gehouden met de eventuele effecten op gebieden in de omgeving die bescherming genieten op grond van de Natuurbeschermingswet, de Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn. Bovendien dient rekening te worden gehouden met het huidige voorkomen van op grond van de Flora- en faunawet beschermde soorten. Als de voorgenomen ingreep naar verwachting leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal vrijstelling of ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden verkregen.

In de voorliggende rapportage vindt een beoordeling plaats van eventuele effecten op beschermde gebieden. Ten tweede beschrijft de rapportage de resultaten van een quick scan naar beschermde soorten. Deze resultaten kunnen dienst doen bij de onderbouwing van een ontheffingsaanvraag ex artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet.

De quick scan betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied en de directe omgeving en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quick scan vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek. De quick scan is een momentopname op basis van best professional judgement en kan slechts in beperkte mate uitsluitsel geven over de afwezigheid van soorten.

De quick scan betreft geen veldinventarisatie. Een veldinventarisatie omvat verscheidene opnamerondes die seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd.

1.2 Aanpak quick scan en oriëntatiefase

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde gebieden is het Ministerie van LNV geconsulteerd (www.natura2000.nl) en zijn de relevante aanwijzingsbesluiten geraadpleegd. Verder is de website van de Provincie Noord-Holland (www.noord-holland.nl) geraadpleegd voor de begrenzingen van de PEHS. Voor een eerste overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is het Natuurloket op internet (www.natuurloket.nl) bezocht en zijn diverse verspreidingsatlassen van relevante soortengroepen geraadpleegd (zie literatuurlijst). Verder is gebruik gemaakt van de bij Bureau Waardenburg aanwezige kennis van het gebied en door Bureau Waardenburg in de omgeving van het plangebied uitgevoerd onderzoek.

Terreinbezoek

Het plangebied is tweemaal bezocht, op 23 augustus 2005 en 27 februari 2009. Tijdens deze terreinbezoeken is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten en habitats genoemd in het ontwerpbesluit en concept gebiedendocument voor het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. Verder is een indruk opgedaan van de ligging van het plangebied met betrekking tot beschermde gebieden.

1.3 Het plangebied

Het plangebied ligt langs het Moleneind nabij de kruising met de N201 ten zuidwesten van Kortenhoef in de gemeente Wijdmeren. Het plangebied is circa 1 ha groot. Aan de noordoostzijde grenst het plangebied aan de jachthaven van de mevr. De Munnik – Van der Velde. Aan de noordwestzijde van het plangebied ligt moerasbos. Aan de zuidzijde liggen bebouwing, erven, tuinen, parkeerplaats, etc van de Jachthaven Kortenhoef en aanliggende huizen en restaurant.

Het plangebied bestaat voor een deel uit open water met ligplaatsen voor een twintigtal pleziervaartuigen en voor een deel uit elzenbroekbos. Het elzenbroekbos is aan de randen verruigd met opslag van braam. Centraal komt veenmos voor met verspreid opslag van berk. De Gemeente Wijdmeren heeft in 2004 een ontwerp bestemmingsplan opgesteld (Vollmer & Partners, 2004).

Bij raadsbesluit d.d. 3 februari 2005 is het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld. Daarin is de genoemde uitbreiding van Jachthaven Kortenhoef en de aanleg van een nieuwe doorvaart opgenomen. Argumenten hiervoor zijn dat de doorvaart een “natuurlijke grens” vormt met het aangrenzende natuurgebied en dat de naastgelegen jachthaven van mevr. De Munnik – Van der Velde een betere ontsluiting krijgt.

Het bestemmingsplan dat momenteel in procedure is bij de Raad van State maakt niet alle aanvankelijk beoogde ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Dit heeft consequenties voor de resultaten van het huidige onderzoek. Eén en ander wordt verder toegelicht in de volgende paragraaf.

Luchtfoto van het plangebied

1.4 Voorgenomen ingreep

De (eventuele) effecten op beschermde gebieden en soorten zijn aanvankelijk beoordeeld op basis van de voorgenomen ingreep. Uitgangspunten hiervoor waren:

- Het dempen van een gedeelte van de huidige jachthaven.
- Plaatsing van een loods op het te dempen gedeelte.
- Het afgraven van aangrenzend elzenbroekbos met een oppervlakte van ca. 1800 m².
- De aanleg van nieuwe ligplaatsen in het af te graven deel elzenbroekbos ter vervanging van de ligplaatsen die elders in de haven verdwijnen.
- Het aantal ligplaatsen wordt niet vergroot. Het aantal vaartuigen blijft gelijk.
- Het creëren van een nieuwe doorvaart naar de aangrenzende jachthaven (van mevr. De Munnik – Van der Velde).

Het bestemmingsplan dat momenteel in procedure is bij de Raad van State maakt echter uitsluitend de volgende ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk:

1. Het dempen van het gedeelte van de huidige haven en het plaatsen van de nieuwe loods.
2. De uitbreiding van de jachthaven in noordelijke richting zodat een groenstrook van 8 meter overblijft.

Uitgangspunten die vallen onder:

3. De westelijke uitbreiding van de jachthaven (afgraven elzenbroekbos, aanleg nieuwe ligplaatsen, nieuwe doorvaart) maakt geen onderdeel meer uit van het bestemmingsplan. Goedkeuring aan dit onderdeel van de ingreep is door GS in 2005 onthouden.

Indien relevant worden de resultaten van het huidige onderzoek in het licht van deze splitsing gescheiden beoordeeld (effectbeoordeling). Indien e.e.a. niet specifiek wordt aangegeven, gelden de bevindingen voor het gehele plangebied / alle aanvankelijk beoogde ingrepen.

De totaalingreep betreft een zogenoemde ruimtelijke ingreep, die in het kader van de natuurwetgeving, namelijk de Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn, Natuurbeschermingswet, Structuurschema Groene Ruimte (m.b.t. Ecologische Hoofdstructuur) en Flora- en faunawet door ons nader is onderzocht.

Bij een eventuele noodzakelijk ontheffingsverlening voor beschermde soorten zal de beoordelaar (de Dienst Regelingen en de Dienst Landelijk Gebied van het Ministerie van LNV) van de ontheffingsaanvraag met name letten op wat zal verdwijnen en welke maatregelen er zijn getroffen om de effecten te voorkomen dan wel te verzachten. In geval van strikt beschermde soorten zal de beoordelaar ook een onderbouwing wensen van het belang dat is gediend met de ingreep en een alternatievenafweging.

In geval van de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zal de vergunningsverlener (de Provincie Noord-Holland) een vergunningsaanvraag beoordelen op basis van de invloed die de ingreep heeft op de instandhoudingsdoelen van beschermde natuurgebieden.

De te dempen havenkom.

Overgang jachthaven naar elzenbos.

2 Flora- en faunawetbeoordeling

2.1 Resultaten bronnenonderzoek

Het plangebied ligt binnen het kilometerhok x:134 / y:470. Een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten geeft het Natuurloket (www.natuurloket.nl zie tabellen 3.1). Het plangebied beslaat met een oppervlak van 1 ha 1% van het kilometerhok waarvan brongegevens beschikbaar zijn. Deze informatie is aangevuld met bij Bureau Waardenburg aanwezige gebiedskennis en algemene literatuur met verspreidingsgegevens.

Natuurloket

Uit de Natuurloketgegevens (tabel 3.1) blijkt dat onder meer de vaatplanten, de "watervogels" (wintergasten, trekkers, e.d.), de dagvlinders en de libellen in km-hok 134/470 goed zijn onderzocht. De overige groepen blijken meest niet of matig onderzocht.

Tabel 3.1 Rapportage Natuurloket voor kilometerhok x:134 / y:470 (FF1 = Flora- en faunawet lijst 1; FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3; FFv= broedvogels met vaste verblijfplaats; H/V = Habitatrichtlijn / Vogelrichtlijn; RL = Rode lijst).

Soortgroep	FF1	FF23	FFv	H/V	RL	Volledigheid	Detail	Actualiteit
Vaatplanten	5	6		1	25	goed	-	1991-2007
Mossen	-	-		-	3	redelijk	0%	1997-2007
Korstmossen	-	-		-	-	niet onderzocht	-	1992-2007
Paddenstoelen	-	-		-	1	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	1	2		2	-	matig	-	1997-2007
Broedvogels	-	-	1	-	1	slecht	0%	1996-2007
Watervogels	-	-		-	-	goed	0%	'96/'97-'06/'07
Reptielen	-	1		-	1	goed	51-100%	1992-2007
Amfibieën	3	1		1	1	goed	51-100%	1992-2007
Vissen	-	-		-	-	niet onderzocht	-	1992-2007
Dagvlinders	-	-		-	1	goed	0%	1998-2008
Nachtvlinders	-	-		-	-	redelijk	-	1980-2008
Libellen	-	2		2	5	goed	11-25%	1993-2007
Sprinkhanen	-	-		-	-	goed	26-50%	1993-2007
Overige ongewervelden	-	1	-	2	1	slecht	11-25%	1993-2007

Natuurloket maakt melding van elf beschermde vaatplanten waarvan één soort is opgenomen in de bijlagen van de Habitatrichtlijn.

Heukels interactieve flora

Een goede indicatie welke beschermde soorten welke in de regio voorkomen of voorkwamen biedt de interactieve Flora van Nederland (Van der Meijden, 1999). Uit het uurhok (5 x 5 km) waarin het studiegebied is gelegen zijn de volgende beschermde plantensoorten gemeld: zwanenbloem, dotterbloem, rietorchis, grote kaardenbol, brede wespenorchis, zomerklokje, waterdrieblad, wilde gagel, gewone vogelmelk, koningsvaren, ronde zonnedaauw en kleine maagdenpalm. Het ligt voor de hand dat de

door Natuurloket gemelde beschermde plantensoorten behoren tot de 12 soorten die Heukels aangeeft. De door Natuurloket gemelde habitatrichtlijnsoort is, gezien de in de ruime omgeving voorkomende habitats en beschikbare verspreidingsgegevens, zeer waarschijnlijk de groenknolorchis.

Faunabronnen

Van de relevante faunagroepen worden (met uitzondering van vogels) de volgende beschermde soorten uit de omgeving van het studiegebied gemeld: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, heikikker, meerkikker, bastaardkikker, ringslang, egel, huisspitsmuis, waterspitsmuis, mol, watervleermuis, meervleermuis, dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, ree, hermelijn, wezel, bunzing, rosse woelmuis, aardmuis, veldmuis, dwergmuis, bosmuis, haas, konijn, bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel (meerdere referenties; zie literatuurlijst).

Representativiteit Natuurloketgegevens

Aangezien het plangebied maar een zeer klein deel beslaat van het kilometerhok waarvan het Natuurloket gegevens heeft en het merendeel gegevens betreft zonder exacte vindplaats aanduiding, is besloten verder geen basisgegevens op te vragen. De gegevens uit de verschillende verspreidingsatlassen en overige literatuur geven een goede indicatie van soorten die in de omgeving voorkomen. Uit beoordeling van het habitat ter plaatse kan afgeleid worden in hoeverre de genoemde soorten binnen het plangebied verwacht kunnen worden.

Van alle boven genoemde beschermde soorten vallen rietorchis, ronde zonnedaauw, zomerklokje, waterdrieblad, wilde gagel, kleine modderkruiper en rivierdonderpad onder de categorie beschermde 'overige soorten' (tabel 2). Waterspitsmuis, alle vleermuizen, bittervoorn, ringslang, heikikker, groenknolorchis, groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel zijn strikt beschermde soorten en zijn opgenomen in tabel 3. De overige genoemde soorten zijn algemene beschermde soorten (tabel 1).

2.2 Resultaten veldonderzoek

Flora

Tijdens de veldbezoeken zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De vegetatie van het deel moerasbos bestaat langs de randen vooral uit verdrogend elzenbos met veel braam en riet in de ondergroei. Het centrale gedeelte ligt wat lager en is vochtiger. Hier groeien onder meer grote zeggen, gele lis en bitterzoet. Verder treedt hier veenmosgroei op. Els, zachte berk en vogelkers bepalen verder in sterke mate de boom- en struikgroei. Watervegetaties in de haven zijn grotendeels afwezig en beperken zich voornamelijk tot wat ondergedoken waterplanten langs de randzone's en de groei van helofyten (onder andere riet) langs de oevers.

Vegetatie rand bos.

Vegetatie centrale deel bos.

Oeverzone langs rand bos.

bosrand bij de aanlegsteiger.

Winterbeelden bosdeel.

Jonge verlandingsvegetaties in de vorm van trilvenen of blauwgraslandachtige vegetaties komen niet voor binnen het plangebied of directe omgeving. Er komt geen geschikt habitat voor de groenknolorchis voor. De groenknolorchis komt daarom niet in het plangebied voor. Gezien de aangetroffen vegetaties en habitats is het voorkomen van de meer strikt beschermde plantensoorten (tabel 2 en tabel 3) binnen het plangebied uitgesloten.

Vissen

Het water van de haven kan als beperkt geschikt habitat voor vissoorten als kleine modderkruiper en bittervoorn worden gekenschetst. Dat het slechts beperkt geschikt habitat is, is mede het gevolg van het ontbreken van goed ontwikkelde watervegetaties. Beide soorten zullen hoogstens in zeer kleine aantallen slechts incidenteel en maar tijdelijk voorkomen binnen het plangebied. Zij zullen op zoek naar geschikter habitat slechts voor korte tijd in het plangebied verblijven. Voor rivierdonderpad is het habitat binnen het plangebied nog minder geschikt. Ook voor deze soort geldt dat als er een exemplaar binnen het plangebied voorkomt dit zeer incidenteel is en van korte duur. Gezien de beperkte mobiliteit van deze soort is de kans op incidenteel voorkomen van een exemplaar zeer klein.

Amfibieën

Tijdens de veldbezoeken zijn geen amfibieën waargenomen. Binnen het plangebied komen geen wateren, poelen, greppels e.d. zonder vis voor. De haven is vanwege het voorkomen van vis alleen in enige mate geschikt als voortplantingshabitat voor gewone pad. Het elzenbos kan wel als geschikt landhabitat worden gezien voor amfibieën. Dit geldt ook voor de heikikker. Op basis van de bij Bureau Waardenburg aanwezige gebiedskennis en mondelinge mededeling van drs. G.F.J. Smit mag worden aangenomen dat alle in § 3.1 genoemde amfibieën zich binnen het plangebied kunnen ophouden maar dat de soorten – behalve mogelijk gewone pad – niet tot succesvolle voortplanting komen.

Reptielen

Er zijn tijdens de veldbezoeken geen reptielen of sporen van reptielen waargenomen. Op grond van hun regionale verspreiding en biotoopvoorkeuren mag worden verwacht dat de ringslang zich ook binnen het plangebied kan ophouden (mond. med. drs. G.F.J. Smit). Onduidelijk is of van de soort ook binnen het plangebied voortplantingsplaatsen aanwezig zijn. Hiertoe dienen geschikte broeihopen aanwezig te zijn. In dit geval dienen dat natuurlijke eiafzetplaatsen te zijn, omdat zich geen doelbewust aangelegde broeihopen binnen het plangebied bevinden. Overigens zijn dergelijke natuurlijke voortplantingsplaatsen, kleine vochtige warme plekken, in moerasbossen zeer moeilijk op te sporen. Nadere inventarisatie naar voortplantingsplaatsen is daarom weinig zinvol.

Zoogdieren

Tijdens de veldbezoeken zijn binnen het plangebied geen zoogdieren waargenomen. Het plangebied biedt echter geschikt habitat voor mol, rosse woelmuis, huisspitsmuis, bosmuis, bosspitsmuis, veldmuis, aardmuis en waterspitsmuis. Incidenteel kunnen soorten als wezel, hermelijn en bunzing binnen het plangebied voorkomen, met name om te foerageren. Voor noordse woelmuis komt binnen het plangebied geen geschikt habitat voor. Het wordt uitgesloten dat deze soort binnen het plangebied voorkomt. Het voorkomen van de waterspitsmuis kan niet worden uitgesloten. Hoewel het habitat niet optimaal is kan deze soort binnen het plangebied voorkomen. Met name de oeverzones zijn voor deze soort van belang. Indien de soort voorkomt zal dit maar een zeer beperkt aantal exemplaren betreffen. Dit vanwege de beperkte omvang van het plangebied en het niet optimale habitat.

Vleermuizen

Voor vleermuizen biedt het plangebied geen geschikte rustplaatsen. Gebouwen ontbreken en bomen hebben een dermate kleine stamdiameter dat er geen geschikte holtes in voorkomen. Ook als migratieroute en foerageergebied heeft het plangebied geen specifieke waarde. Randlengtes langs de beplanting zijn klein en vormen geen onderdeel van doorgaande migratieroutes. Het elzenbos heeft een te dichte beplanting voor foerageergebied en de haven is vanwege zijn gebruik en verlichting niet van belang als foerageerplek voor soorten als meervleermuis.

Vogels

Het plangebied biedt broedgelegenheid aan soorten als houtduif, tijaft, fitis, vink, wilde eend en meerkoet. Deze soorten komen algemeen voor in Nederland (SOVON, 2002). In 2009 zijn de volgende soorten binnen en rondom het plangebied waargenomen: roodborst, boomklever, koolmees, havik (overvliegend), zwarte kraai, merel, boomkruiper, huismus, waterhoen, meerkoet, heggenmus, zanglijster, pimpelmees, kolgans (overvliegend), grauwe gans (overvliegend), houtduif, Turkse tortel, winterkoning, spreeuw, wilde eend, ekster, gaai, vink en aalscholver (overvliegend). Binnen het plangebied of directe omgeving komen geen roofvogelsnesten voor. Wel is op korte afstand van het plangebied een boom met een holte van grote bonte specht aangetroffen.

Voor broedvogelsoorten die genoemd worden in het aanwijzingsbesluit tot SBZ (woudaap, purperreiger, zwarte stern en ijsvogel, roerdomp, porseleinhoen, snor, rietzanger en grote karekiet) heeft het plangebied geen betekenis. Het broedhabitat van betreffende soorten wijkt duidelijk af van de habitats die binnen het plangebied aanwezig zijn. Daarnaast grenst het plangebied aan het bebouwingslint langs het Moleneind. Samen met het gebruik van de jachthaven zorgt dit voor een dermate verontrusting dat deze soorten hier niet te verwachten zijn. Het plangebied vormt evenmin overwinteringsgebied en/of rustplaats voor kolgans, grauwe gans, krakeend, smient, slobbeend, tafeleend, nonnetje en wulp. Deze soorten gebruiken hiervoor open water en graslanden.

Overige beschermde soorten

Op grond van het habitat en de voorkomende vegetaties kan worden gesteld dat het plangebied geen wezenlijk onderdeel vormt van het leefgebied van groene glazenmaker en gevlekte witsnuitlibel. Er komen geen krabbenscheervegetaties binnen het plangebied voor en evenmin op grotere schaal andere vegetaties van waterplanten met drijvende bladeren en brede moerassige oeverzones. De gevlekte witsnuitlibel prefereert met name petgatensystemen met jonge verlandingsvegetaties in mesotrofe wateren. Verder zijn er geen waarnemingen bekend van deze soorten in de directe omgeving van het plangebied (mond. med. drs. G.J. Brandjes). Het is uitgesloten dat anders dan zwervend betreffende soorten binnen het plangebied voorkomen.

2.3 Effecten

Flora

Er gaan geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verloren. De ingreep zal, gezien de beperkte omvang van de ingreep en het niet veranderen van de hydrologische omstandigheden, evenmin leiden tot aantasting van groeiplaatsen van beschermde soorten in de nabije en ruimere omgeving van het plangebied.

Vissen

Aangenomen wordt dat incidenteel bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad met een enkel exemplaar in de jachthaven voorkomen. Genoemde soorten komen, zeker in de regio, vrij algemeen tot algemeen voor. De ingreep leidt niet tot vermindering van geschikt habitat voor deze soorten. De ingreep zal daarom geen effect hebben op het leefgebied en de totale populaties van deze soorten. De duurzame instandhouding van de soorten is niet in het geding. Omdat bittervoorn een strikt beschermde soort is en kleine modderkruiper en rivierdonderpad tot de overige beschermde soorten behoren zijn wel mitigerende maatregelen ten aanzien van het dempen van de huidige jachthaven gewenst. In § 4.3 worden daartoe aanbevelingen gedaan.

Amfibieën

Aangenomen wordt dat gewone pad, kleine watersalamander, bruine kikker, meerkikker, bastaardkikker en heikikker binnen het plangebied voorkomen. De voorgenomen ingreep zal leiden tot een zeer gering verlies aan landhabitat voor betreffende soorten (aangezien de westelijke uitbreiding niet langer aan de orde is). Met uitzondering van de heikikker betreft het bovendien soorten die zowel landelijk als in de regio algemeen voorkomen. De voorgenomen ingreep zal daarom naar verwachting geen negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Voor gewone pad, kleine watersalamander, bruine kikker, bastaardkikker en meerkikker geldt een vrijstelling met betrekking tot ruimtelijke ingrepen. Wel dient men ten alle tijde rekening te houden met een zorgplicht. Aanbevelingen voor de invulling van de zorgplicht worden gedaan in § 4.3.

De heikikker is een Rode Lijst soort. Het is een strikt beschermde soort welke eveneens is opgenomen in de bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Gezien de zeer beperkte omvang van de ingreep en het ontbreken van geschikt voortplantingshabitat voor deze soort binnen het plangebied zal de ingreep niet leiden tot negatieve effecten ten aanzien van de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie en het totale leefgebied in de regio. Wel kan een enkel individueel exemplaar negatieve effecten van de ingreep ondervinden. Voor het zeer geringe verlies aan oppervlakte landbiotoop kunnen eventueel compenserende en mitigerende maatregelen getroffen worden (zie § 4.3).

Reptielen

Aangenomen mag worden dat het plangebied onderdeel vormt van het leefgebied van de ringslang. De ringslang is een strikt beschermde soort. Omdat de ingreepzone wat betreft habitat voor deze soort van uiterst beperkte omvang is, zal de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van de ringslang niet negatief door de ingreep worden beïnvloed. Wel kan een enkel individueel exemplaar negatieve effecten van de ingreep ondervinden. Voor het zeer geringe verlies aan oppervlakte aan oppervlak landbiotoop kunnen eventueel compenserende en mitigerende maatregelen getroffen worden (zie § 4.3).

Zoogdieren

De voorgenomen ingreep zal leiden tot een zeer beperkt verlies aan habitat van een aantal algemeen tot zeer algemeen voorkomende zoogdieren: huisspitsmuis, mol, aarmuis, veldmuis, dwergmuis, bosspitsmuis en bosmuis. Het zal het hierbij, gezien de kleine omvang van het plangebied, hooguit gaan om relatief zeer beperkte aantallen. De voorgenomen ingreep zal daarom naar verwachting geen negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van betreffende soorten. Voor alle genoemde soorten geldt een vrijstelling met betrekking tot ruimtelijke ingrepen. Wel is men zich gehouden aan de zorgplicht, die ten alle tijde geldt (zie hiervoor ook § 4.3 aanbevelingen).

Verder mag ook worden aangenomen dat de waterspitsmuis incidenteel binnen het plangebied voorkomt. Deze soort is strikt beschermd. Gezien de omvang van de ingreepzone en het voor de soort in de nabije en ruime omgeving ruimschoots aanwezige geschikte habitat, zal de ingreep geen negatief effect hebben op het totale leefgebied van de soort of op de lokale populatie. De duurzame staat van instandhouding is niet in het geding. Wel kunnen individuele exemplaren negatieve effecten ondervinden. Hiervoor kunnen compenserende en mitigerende maatregelen getroffen worden (zie § 4.3).

Vleermuizen

Voor vleermuizen heeft het plangebied geen noemenswaardige betekenis. De ingreep heeft daarom geen effect op rustplaatsen, kraamkolonies, overwinteringsplaatsen, migratieroutes of foerageergebieden van vleermuizen.

Vogels

De voorgenomen ingreep zal leiden tot een lokaal verlies aan habitat voor algemene soorten broedvogels. Het betreft beperkte aantallen, zowel soorten als broedparen. De voorgenomen ruimtelijke ingreep zal naar verwachting geen negatief effect hebben op de duurzame instandhouding van populaties in de regio. Binnen het plangebied bevinden zich geen verblijfplaatsen van vogels die jaarrond beschermd zijn. De ingreep heeft geen effect op soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen. De ingreep heeft verder geen invloed op de soorten (broed- en overige) vogels voor welke het Vogelrichtlijngebied "Oostelijke Vechtplassen" is aangewezen als sbz.

De voorgenomen ingreep zal naar verwachting wel leiden tot verstoring van de voorkomende broedvogels indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden.

3 Oriëntatiefase Natuurbeschermingswet 1998

3.1 Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen

3.1.1 Algemene beschrijving

Het gebied Oostelijke Vechtplassen bestaat uit een reeks van laagveengebieden tussen de Vecht en de oostrand van de Utrechtse Heuvelrug. De Oostelijke Vechtplassen is een door vervening ontstaan landschap van open water, moerassen met verlandingsstadia en vochtige graslanden. De veenvorming in het oostelijke deel van het gebied ontstond onder invloed van kwel van de hogere zandgronden van het Gooi en de Utrechtse Heuvelrug, in het westelijke deel was dat vooral onder invloed van de rivier. Het gebied is na circa 1000 n.C. grootschalig verveend, afgegraven en ontgonnen. De plassen die ontstonden op plaatsen waar het veen volledig werd afgegraven, zijn grotendeels behouden gebleven. Sommige plassen zijn aanzienlijk verdiept door zandwinning. De combinatie van rivierinvloeden en de invloed van het grondwater uit de Heuvelrug heeft een rijke schakering van typen van moeras en moerasvegetaties doen ontstaan. In het gebied zijn twee gradiënten te onderscheiden: van noord naar zuid loopt een gradiënt van meer gesloten gebied (bos) naar meer open landschap (grasland, trilveen en rietland), terwijl van west naar oost een gradiënt is te zien van toenemende kwel (in sloten, petgaten en onder trilvenen aan de voet van de heuvelrug).

Het gebied bestaat uit open water met waterplanten, jonge verlandingsstadia, trilvenen, veenmosrietlanden, vochtige graslanden, waaronder blauwgraslanden, wilgenstruwelen en broekbos. Door verlanding en successie is de oppervlakte jonge verlandingsstadia sterk afgenomen.

3.1.2 Motivatie aanwijzing Vogelrichtlijngebied

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn omdat het behoort tot één van de vijf belangrijkste broedgebieden voor woudaap, purperreiger, zwarte stern en ijsvogel in Nederland. Andere broedvogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is, zijn roerdomp, porseleinhoen, snor, rietzanger en grote karekiet. Niet-broedvogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als overwinteringsgebied en/of rustplaats zijn kolgans, grauwe gans, krakeend, smient, slobbeend, tafeleend, nonnetje en wulp. De biotopen van deze vogels hebben mede de begrenzing van dit gebied bepaald.

In de aanwijzingsbesluit sbz volgens de Vogelrichtlijn (LNV, 2003) staat ten aanzien van begrenzingen: "(Jacht)havens maken geen deel uit van de sbz. Bij (jacht)havens, die binnen de sbz liggen, valt aan de waterzijde een zone van 100 meter, gemeten vanaf de havenmond c.q. de aanlegsteigers, ook buiten de begrenzing. Grenst een (jacht)haven aan de buitenzijde direct aan de sbz, dan is de zone van 100 meter ook

buiten de begrenzing van de sbz gehouden. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaart-technische redenen, niet overeenstemmen, is de hierboven opgenomen tekst doorslaggevend."

Dit betekent dat het plangebied buiten de begrenzing van de sbz valt. Omdat de jachthaven echter verplaatst wordt richting de sbz zou ook de 100 m-zone worden verschoven, hetgeen in die zin de ingreep wel weer binnen de sbz laat liggen. Overigens overlappen de 100 m-zones van de Jachthaven Kortenhoef, haar uitbreiding/verlegging en de naastgelegen jachthaven elkaar in belangrijke mate. Gezien de mogelijkheid dat een ingreep ook buiten de zijn fysieke begrenzing effecten kan hebben op de sbz ('externe werking'), dienen eventuele effecten van de ingreep binnen het gehele plangebied op de sbz beoordeeld te worden.

3.1.3 Instandhoudingsdoelen Natura 2000

Het plangebied ligt deels binnen een Speciale Beschermingszone welke is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. Tevens ligt het plangebied in de nabijheid van een gebied dat is aangemeld als Habitatrichtlijn. In de appendix van het ontwerp aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen (LNV, 2008) is niet opgenomen dat voor het Vogelrichtlijndeel ook de beschermingsopgaven ten aanzien van habitats uit het habitatrichtlijngebied geldt. Het plangebied ligt verder deels binnen beschermde gebieden volgens het Structuurschema Groene Ruimte (onderdelen van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur).

Algemene instandhoudingsdoelen

In het concept gebiedendocument Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen (Ministerie van LNV 2007) staan de volgende algemene instandhoudingsdoelen:

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Specifieke instandhoudingsdoelen

In de tabellen 3.1 tot en met 3.4 staan de habitats en soorten genoemd waarvoor bij het gebied Oostelijke Vechtplassen speciale instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd. Voor de complete omschrijving van de instandhoudingsdoelen zie bijlage 2 en 3.

*Tabel 3.1 Habitattypen waarvoor de Oostelijke Vechtplassen is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: concept gebiedendocument (november 2007). De met een * aangegeven habitattypen zijn zogenaamde prioritaire habitats (zie bijlage 1).*

Habitatype	Subtype	Doel omvang	Doel kwaliteit
H3140 Kranswiervegetatie		Uitbreiding	Verbetering
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		Uitbreiding	Verbetering
H4010 Vochtige heiden	B: vochtige heiden	Behoud	Behoud
H6410 Blauwgrasland		Behoud	Verbetering
H7140 Overgangs- en trilvenen	A: trilvenen	Uitbreiding	Verbetering
	B: veenmosrietlanden	Uitbreiding	Verbetering
*H7210 Galigaanmoerassen		Uitbreiding	Verbetering
*H91D0 Veenbossen		Behoud	Behoud

*Tabel 3.2 Soorten van Bijlage 2 van de Habitatrichtlijn waarvoor de Oostelijke Vechtplassen is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: concept gebiedendocument). De met een * aangegeven soort is een zogenaamde prioritaire soort (zie bijlage 1).*

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie	Opmerkingen
Gevlekte witsnuitlibel	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding	
Gestreepte waterroofkever	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding	
Bittervoorn	Behoud	Behoud	Behoud	
Kleine modderkruiper	Behoud	Behoud	Behoud	
Rivierdonderpad	Behoud	Behoud	Behoud	
Meervleermuis	Behoud	Behoud	Behoud	
*Noordse woelmuis	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding	
Groenknolorchis	Behoud	Behoud	Behoud	
Platte schijfhoren	Behoud	Behoud	Behoud	

Tabel 3.3 Soorten broedvogels waarvoor de Oostelijke Vechtplassen is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: concept gebiedendocument)

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (in broedparen)	Opmerkingen
Roerdomp	Uitbreiding	Verbetering	5	
Woudaap	Uitbreiding	Verbetering	10	
Purperreiger	Behoud	Behoud	40	
Porseleinhoen	Behoud	Behoud	8	
Zwarte stern	Uitbreiding	Verbetering	80	
IJsvogel	Behoud	Behoud	6	
Snor	Behoud	Behoud	150	
Rietzanger	Behoud	Behoud	880	
Grote karekiet	Behoud	Behoud	50	

Tabel 3.4 Soorten niet-broedvogels waarvoor de Oostelijke Vechtplassen is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: concept gebiedendocument)

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie (draagkracht voor; seizoens-gemiddelde, anders zie opmerkingen)	Opmerkingen
Aalscholver	Behoud	Behoud	-	Geen trendanalyse
Kolgans	Behoud	Behoud	920	
Grauwe gans	Behoud	Behoud	1.200	
Smient	Behoud	Behoud	2.800	
Krakeend	Behoud	Behoud	40	
Slobeend	Behoud	Behoud	80	
Tafeleend	Behoud	Behoud	120	
Nonnetje	Behoud	Behoud	20	

Kernopgaven

Voor het bereiken van de instandhoudingsdoelen voor de Oostelijke Vechtplassen zijn in het concept gebiedendocument (Ministerie van LNV, 2007) de volgende kernopgaven geformuleerd:

- 4.08 Evenwichtig systeem: Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie): waterplantengemeenschap (voor kranswierwateren H3140 en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150), zwarte stern A197, platte schijfhoren H4056 en vissen zoals o.a. bittervoorn H1134, grote modderkruiper H1145, kleine modderkruiper H1149, en insecten, zoals gevlekte witsnuitlibel H1042 en gestreepte waterroofkever H1082.
- 4.09 Compleetheid in ruimte en tijd: Alle successiestadia laagveenverlandings in ruimte en tijd vertegenwoordigd: overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmosrietlanden) H7140_A en H7140_B met onder meer grote vuurvlinder H1060, groenknolorchis H1903 en vochtige heiden (laagveengebied) H4010_B, blauwgraslanden H6410, galigaanmoerassen *H7210 en hoogveenbossen *H91D0, in samenhang met gemeenschappen van open water.
- 4.12 Overjarig riet: Herstel van grote oppervlakten/brede zones overjarig riet, inclusief waterriet, door herstel van natuurlijke peildynamiek en tegengaan verdroging voor rietmoerasvogels, zoals roerdomp A021, purperreiger A029, snor A292, grote karekiet A298 en voor de noordse woelmuis *H1340.
- 4.15 Vochtige graslanden: Herstel inundatie, behoud en nieuwvorming blauwgraslanden H6410, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B, met name kievitsbloemhooilanden, mede als leefgebied van de kempfaan A151 en watersnip A153.

De kernopgaven zijn richtinggevend geweest bij het opstellen van de instandhoudingsdoelen, maar vormen zelf geen doel.

Sense of Urgency

Voor de Oostelijke Vechtplassen geldt een Sense of Urgency ten aanzien verdroging, verzuring en eutrofiering van de habitattypen H4010B (vochtige heiden), H6410 (blauwgraslanden), H7140A (trilvenen), H7140B (veenmosrietlanden), H7210 (galigaanmoeras) en H91D0 (hoogveenbossen). Verbetering oppervlaktewaterkwaliteit (tegengaan eutrofiering) en verbeterd peilbeheer zijn belangrijke instrumenten om de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren (KIWA, 2007).

3.1.4 Overige gebiedsbescherming

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De oeverlanden van de Wijde Blik behoren tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Binnen het gehele Vechtplassengebied zijn kemphaangrasland, nat schraalgrasland of rietland de dominante natuurdoelen.

Het af te graven moerasbos staat aangegeven als bestaande natuur met als natuurdoeltype bosgemeenschappen op klei.

Beschermd natuurmonument & Staatsnatuurmonument

Het plangebied ligt niet binnen een beschermd natuurmonument of een staatsnatuurmonument. Meest nabij gelegen natuurmonumenten zijn Terra Nova en Moerasterreinen Loosdrecht. Deze gebieden liggen op > 2 kilometer afstand van het plangebied. Deze gebieden zijn overigens opgenomen binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. Hiervoor gelden dus dezelfde instandhoudingsdoelen.

3.2 Betekenis plangebied voor habitattypen en soorten Natura 2000-gebied en Vogelrichtlijngebied

3.2.1 Habitattypen

Het plangebied ligt buiten habitatrichtlijngebied maar ligt deels wel binnen de begrenzing van Vogelrichtlijngebied. In de appendix van het ontwerp aanwijzingsbesluit (LNV, 2008) staat niet vermeld dat het beschermingsregime van het habitatrichtlijn ook van toepassing is verklaard op het Vogelrichtlijngebied. Omdat het hele plangebied buiten het habitatrichtlijngebied van het Natura 2000-gebied ligt, gelden de instandhoudingsdoelstelling voor habitattypen strikt genomen niet voor het plangebied. In het hierna volgende zal voor de goede orde toch worden ingegaan op het effect van de ingreep op habitats en de instandhoudingsdoelstellingen.

Het plangebied omvat open water, een jachthaven, bos en een smalle oeverzone tussen open water en bos.

Het open water bevat geen kranswiervegetaties of krabbenscheervegetaties. In feite is er maar zeer beperkt een watervegetatie van algemene soorten aanwezig. Het open water omvat derhalve geen habitats waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd. Het water binnen het plangebied ligt aan het uiteinde van een stelsel

van grotere en kleinere waterelementen. Zij is dus niet van belang voor de doorvoer van water naar andere gebieden. Het speelt geen rol in de toe of afvoer van water naar delen van het Natura 2000-gebied waar wel habitats voorkomen waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

De oeverzones binnen het plangebied zijn zeer smal en omvatten alleen vegetaties met wat riet en algemene ruigtekruiden. Vlak tegen de oevers liggen steigers van de jachthaven. Het droge deel van de oeverzone heeft een zeker recreatieve functie en wordt relatief intensief beheerd (gemaaid). In de oeverzones in het plangebied komen daarom geen habitattypen voor waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Het bosdeel is circa 5.000 m² groot. Het betreft een vrij open type bos met berk en els. In de ondergroei komen varens en plaatselijk veenmos voor. Het bos is matig ontwikkeld. Op basis van de voorkomende planten- en mossoorten en de vegetatiestructuur kan het centrale deel van het bosgedeelte onder het habitatype H91D0 hoogveenbossen, in het bijzonder het matige ontwikkelde type worden gerangschikt. De randzone van het bos vallen niet onder dit habitatype vanwege de vele randinvloeden, ander beheer en de aanplant van gebiedsvreemde soorten zoals sierplanten.

Gezien het beperkte oppervlak bos, de matige ontwikkeling van deze vegetatie en het feit dat dit deel van het Natura 2000-gebied alleen is aangewezen op basis van de Vogelrichtlijn en dat er voor dit deel geen instandhoudingsdoel voor habitattypen ligt, kan worden geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor habitattypen binnen Natura 2000-gebied waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

3.2.2 Soorten Habitatrichtlijn

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel leeft in relatief kleine en ondiepe (snel opwarmende), heldere, voedselarme tot matig voedselrijke en beschut gelegen wateren. In Nederland komt de soort met de hoogste aantallen voor in laagveengebieden, in jonge verlandingen met een nog grotendeels open vegetatie. Er moet een rijke plantengroei aanwezig te zijn, met veel variatie in structuur. Meestal bestaat de vegetatie uit een combinatie van riet of lisdodde, krabbenscheer, ondergedoken planten als kransvederkruid en grof hoornblad, drijvende planten als witte waterlelie en gele plomp en drijftillen van onder meer pluimzegge. Te ver dichtgegroeide wateren worden niet bevolkt, open water met weinig waterplanten evenmin (www.minInv.nedersesoor.nl).

Binnen de Oostelijke Vechtplassen komt de soort met name voor in het deelgebied Het Hol. Binnen het plangebied komen niet de juiste habitats voor de soort voor. Het plangebied heeft daarom geen betekenis voor de soort.

Gestreepte waterroofkever

De gestreepte waterroofkever is één van de weinige waterkevers van grote, permanente wateren. Het is een erg snelle zwemmer, een goede aanpassing aan een dergelijk milieu. De soort komt vooral voor in het binnenland in onvervuild, voedselarm tot matig voedselrijk water van meer dan 50 cm diepte met een goede waterkwaliteit. Het kunnen zowel smalle (2,5 meter) als brede (25 meter) sloten of petgaten zijn. Het water is helder en bevat weinig fytoplankton (microscopische algen). De vegetatie is

meestal spaarzaam aanwezig en bestaat in veel gevallen uit soorten als blaasjeskruid (*Utricularia vulgaris*), waterviolier (*Hottonia palustris*), gele plomp (*Nuphar lutea*) en kikkerbeet (*Hydrocharis morsus-ranae*). De soort ontbreekt in vermet water met een dichte kroosbedekking.

De wateren moeten over een grote oppervlakte maximaal ongeveer één meter diep zijn met warme, zonnige plekken en oeverbegroeiing. De oeverbegroeiing bestaat op veel vindplaatsen uit veenmossen (*Sphagnum*) en kleine zeggenvegetatie (www.minlnv.nederlandsesoorten.nl).

Binnen de Oostelijke Vechtplassen komt de soort nog uitsluitend voor in Het Hol en de Westbroekse Zodden. Het plangebied heeft geen potenties voor de soort. Het plangebied is daarom niet van betekenis voor het voorkomen van de soort binnen de Oostelijke Vechtplassen.

Bittervoorn

De bittervoorn komt verspreid door de gehele Oostelijke Vechtplassen voor met name in kleine wateren met een gevarieerde watervegetatie. Het is een soort van stilstaand of langzaam stromend water met een gevarieerde plantengroei. Voor de voortplanting maakt de soort gebruik van zoetwatermosselen. Deze zoetwatermosselen mijden bijvoorkeur wateren met een dikke sliblaag op de bodem.

Uit de resultaten van de veldbezoeken en het ontbreken van een gevarieerde watervegetatie wordt afgeleid dat het plangebied hooguit een marginaal habitat vormt voor de bittervoorn. Dit betekent dat eventueel aanwezige individuen er hoogstens tijdelijk zullen verblijven en zullen zoeken naar wel geschikt habitat. Eventueel voorkomen van bittervoorn binnen het plangebied is niet van invloed op de populaties binnen Natura 2000-gebied. Bittervoorns binnen het plangebied zijn daarbij hooguit een minimaal onderdeel van de algemene verspreiding van de soort in het gebied. De ingreep verandert verder niets aan de hydrologie (kwantitatief en kwalitatief) binnen Natura 2000-gebied. Het plangebied heeft daarom geen wezenlijke betekenis voor het voorkomen van de bittervoorn in het Oostelijke Vechtplassengebied.

Kleine modderkruiper

De soort komt verspreid over de gehele Oostelijke Vechtplassen voor. De ideale habitat ligt in stilstaande en langzaam stromende wateren. De soort is aangepast aan een leven op en in de bodem. In zandige tot modderige bodems zoekt de vis met zijn kleine bekopening naar kleine diertjes als kreeftjes en insectenlarven of naar organische resten. Het afzetten van de eieren gebeurt bij voorkeur op kale, zandige bodem. In het veenweidegebied kan men kleine modderkruipers ook aantreffen in bredere poldersloten. Dit zijn doorgaans oudere dieren; jonge dieren hebben een voorkeur voor smallere sloten met ondiepe oeverzones. Bij grote wateren is de soort voornamelijk in de oeverzones aan te treffen (www.minlnv.nederlandsesoorten.nl).

Het plangebied vormt mede door het ontbreken van een rijke waterbegroeiing een niet geschikt habitat voor de soort. Dit betekent dat eventueel aanwezige individuen er hoogstens tijdelijk zullen verblijven en zullen zoeken naar wel geschikt habitat.

Op basis van bovenstaande informatie kan zonder meer worden gesteld dat het plangebied geen wezenlijke betekenis is voor het voorkomen van de kleine modderkruiper in de Oostelijke Vechtplassen.

Rivierdonderpad

Rivierdonderpadden leven in ondiep water met stenige bodems, (kiezel, grind, ander hard substraat). De hele bouw van de rivierdonderpad is erop gericht te kunnen overleven in snel stromende beken. Beekbodems dienen te bestaan uit een afwisseling van zand, grind en steen en beken moeten tevens voldoende schuilgelegenheid bieden in de vorm van takken en wortels. In Nederland komt buiten het beekmilieu een veel algemenere 'variant' van de rivierdonderpad voor. Deze donderpad verblijft op en onder de verharde oeverzones van meren en rivieren. Deze vorm (mogelijk de soort *C. perifretum*) wist zich in de loop van de 19e eeuw te ontwikkelen op kunstmatige, stenen waterbodems, die werden toegepast bij de bouw van dijken, oeververdediging en de aanleg van kribben (www.minlnv.nederlandsesoorten.nl). Het voorkomen van rivierdonderpad in het Oostelijke Vechtplassengebied betreft deze laatste variant

Rivierdonderpadden zijn erg honkvast; de bewegingsruimte is beperkt tot enkele meters (maximaal ongeveer 15-20 m). In het Oostelijke Vechtplassengebied zullen zij daarom met name aanwezig zijn in en tussen stortstenen bestortingen en andere harde oeverdelen zoals boomwortels etc. Stortstenenoevers komen niet voor binnen het plangebied. De oevers zijn ongeschikt als leefgebied voor de rivierdonderpad. Gezien enerzijds de zeer beperkte mobiliteit en anderzijds de ongeschiktheid van het plangebied als leefgebied voor de rivierdonderpad kan worden geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor het voorkomen van de rivierdonderpad binnen het Oostelijke Vechtplassengebied.

Meervleermuis

De meervleermuis heeft in ons land 's zomers een ruime verspreiding in het noorden en westen. De belangrijkste kraamkolonies en foerageergebieden liggen in het laagveen-, zeeklei- en IJsselmeergebied van Holland, Utrecht, Friesland, Groningen en de Kop van Overijssel. Kraamkolonies van de soort bevinden zich in diverse typen gebouwen (kerken, boerderijen, woonhuizen), steevast in de nabijheid van waterrijke gebieden. De kraamkolonies variëren in grootte van enkele tientallen tot enkele honderden dieren. De mannetjes leven in de kraamtijd solitair of in kleine groepjes. De vleermuis vliegt na zonsondergang uit, waarbij afstanden tot zo'n 10 km worden overbrugd. Tijdens de vlucht worden houtwallen, waterwegen en andere structuren in het landschap gevolgd. Het foerageren gebeurt boven open water, zoals kanalen, vaarten, plassen en meren. Het dier vliegt met hoge snelheid laag over het water, waarbij insecten met de poten vanaf het water worden 'geschept' (www.minlnv.nederlandsesoorten.nl).

Binnen het plangebied bevinden zich geen gebouwen of andere bouwwerken die dienst kunnen doen als kolonieplaats voor vleermuizen. Binnen het plangebied liggen ook geen waterelementen die deel uitmaken van doorgaande structuren. Het plangebied heeft daarom ook geen functie als migratieroute. De jachthaven heeft ook

geen potenties als foerageergebied. Het plangebied heeft daarom geen betekenis voor het voorkomen van de meervleermuis in het Oostelijke Vechtplassengebied.

***Noordse woelmuis**

De noordse woelmuis is in ons land een echte moerasbewoner die hier leeft in rietlanden, oeverlanden van meren, langs beken en rivieren, en in drassige, extensief gebruikte hooi- en weilanden. Deze woelmuis mijdt begroeiingen die door struiken en bomen worden gedomineerd. Op veel plaatsen wordt aan deze habitateisen voldaan, desondanks staat de soort toch sterk onder druk. De meest waarschijnlijke oorzaak hiervan is dat zij gevoelig is voor concurrentie met andere *Microtus*-soorten. Waar het areaal overlapt met dat van de veldmuis, wordt de noordse woelmuis niet in de graslanden aangetroffen; waar de aardmuis voorkomt, verdringt deze de noordse woelmuis uit de relatief drogere ruigten en de wat hoger gelegen rietlanden. De noordse woelmuis lijkt zich bij aanwezigheid van andere woelmuissoorten alleen te kunnen handhaven op plaatsen met hoge waterstanden in de winter, op plaatsen die onder invloed staan van getijdenwerking en op plaatsen met een maairegime waarbij overjarig riet blijft staan. Ook weet de soort nog steeds goed te overleven in een aantal geïsoleerd gelegen gebieden, zoals de eilanden Texel en Tiengemeten, waar geen concurrenten voorkomen. Op basis van bovenstaande informatie kan zonder meer worden gesteld dat het plangebied van geen betekenis is voor het voorkomen van de noordse woelmuis in Natura 2000-gebied (www.minInv.nederlandsesoorten.nl).

Aangezien oevervegetaties minimaal zijn ontwikkeld binnen het plangebied en het plangebied, voor zover het niet is bebouwd of verhard, verder alleen bestaat uit open water (jachthaven) en bos, heeft het plangebied geen enkele potenties voor noordse woelmuis. Het plangebied heeft daarom geen betekenis voor het voorkomen van noordse woelmuis binnen het Oostelijke Vechtplassengebied.

Groenknolorchis

De soort is gebonden aan zonnige tot licht beschaduwde, onbemeste grond, die onder invloed staat van basisch (alkalisch) grondwater. Het meest wordt de plant aangetroffen in trilvenen en duinvalleien. Binnen het laagveengebied komt de groenknolorchis dus uitsluitend voor in trilvenen. De plant verdwijnt uit trilvenen door bosontwikkeling. (www.minInv.nederlandsesoorten.nl).

Gezien de aard van het plangebied heeft het plangebied geen enkele betekenis voor het voorkomen van de groenknolorchis binnen de Oostelijke Vechtplassen.

3.2.3 Broedvogels

Roerdomp

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als leefgebied voor de roerdomp. De roerdomp broedt en foerageert bij voorkeur in uitgestrekte rietgebieden (SOVON 2002). Het nest wordt gebouwd in periodiek geïnundeerd of permanent in water staand rietland van minimaal enkele jaren oud, waar ophoping van oude stengels ('kniklaag') heeft plaatsgevonden (den Boer 2000). De dichtstbijzijnde broedplaatsen bevinden zich buiten mogelijke verstoringsafstanden vanaf het plangebied. De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de roerdomp zijn uitbreiding van de

omvang en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied en de omvang van de doelpopulatie is 5 broedparen.

Binnen het plangebied en omgeving komt geen geschikt broedhabitat van de roerdomp voor. Gezien de specifieke habitat voorkeur van de soort en de afstand tot bekende broedgevallen zijn relaties met het plangebied uit te sluiten. Het plangebied heeft geen betekenis voor het voorkomen van de roerdomp binnen de Oostelijke Vechtplassen.

Woudaap

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als leefgebied voor de woudaap. De broedbiotoop van het Woudaapje omvat met riet omzoomde oevers van zoetwatermeren en plassen, stille bochten van langzaam stromende rivieren, moerassen met open water en overgangen tussen dichte riet- of lisdoddenvegetatie en verspreide opslag, zoals oude rivierstrangen, kleiputten, visvijvers, laagveenmoerassen en voedselrijke vennen. Tegenwoordig broedt de soort nog maar op een zeer beperkt aantal plaatsen in Nederland, in het laagveengebied en in het zuiden van het land (www.minlnv.nederlandsesoorten.nl). De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de woudaap zijn uitbreiding van de omvang en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied en de omvang van de doelpopulatie is 10 broedparen.

Het plangebied en omgeving vormen geen broed- en foerageergebied voor de woudaap door het geheel ontbreken van de juiste habitats. De afstand van het plangebied tot geschikt habitat en bekende broedplekken is ruim groter dan mogelijk aan te houden verstoringsafstanden. Het plangebied heeft daarom geen betekenis voor het voorkomen van de woudaap binnen het Oostelijke Vechtplassengebied.

Purperreiger

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als leefgebied voor de purperreiger. De broedbiotoop bestaat uit water- en moerasrijke landschappen. De nestplaats ligt in uitgestrekte rietvelden, waar doorgaans bodemnesten worden gemaakt op een kniklaag van oud, niet te dicht, sterk riet in ondiep water. Ook maken de purperreigers nesten in wilgenstruiken en soms in moerasbos, tussen blauwe reigers. De voedselbiotoop bestaat uit waterpartijen met veel ondiep, helder en visrijk water. Vaak is dat veenwater omdat de voorkeur uitgaat naar grote moerasgebieden. Daarnaast foerageert de soort ook veel op natte graslanden en in sloten in het boerenland. De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de purperreiger zijn behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied en de omvang van de doelpopulatie is 40 broedparen.

Binnen het plangebied en omgeving komt geen geschikt broedhabitat van de roerdomp voor. Gezien de specifieke habitat voorkeur van de soort, de afstand tot bekende broedkolonies en de ongeschiktheid van het plangebied als foerageergebied zijn relaties met het plangebied uit te sluiten. Het plangebied heeft geen betekenis voor het voorkomen van de purperreiger binnen de Oostelijke Vechtplassen.

Porseleinhoen

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als leefgebied voor het porseleinhoen. Het broed- en foerageerhabitat bevindt zich in moerasgebieden met de voorkeur voor

zeggen- en natte ruigtevegetaties (SOVON 2002). Territoria bevinden zich niet in de directe nabijheid van het plangebied. Mogelijke verstoringafstanden zullen niet worden overschreden mede ook omdat de ingreep ook niet leidt tot een toename van bezoekers en bootbewegingen. De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de porseleinhoen zijn behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied en de omvang van de doelpopulatie is 8 broedparen.

Het plangebied en omgeving vormen geen broed- en foerageergebied voor de porseleinhoen door het geheel ontbreken van de juiste habitats. Het plangebied heeft geen betekenis voor het voorkomen van de porseleinhoen binnen de Oostelijke Vechtplassen.

Zwarte stern

De Oostelijke Vechtplassen zijns aangewezen als leefgebied voor zwarte stern. De zwarte stern is tijdens het broedseizoen gebonden aan zoet water. De broedbiotoop bestaat vooral uit zoetwatermoerassen, vennen, uiterwaarden, plassen en sloten, en oevers van meren en langzaam stromende rivieren. De zwarte sterns bouwen hun nesten van nature op drijvende waterplanten vroeger was dat vaak krabbenscheer. Bij afwezigheid van geschikte waterplanten gebruiken zwarte sterns in veel moerasgebieden tegenwoordig kunstvlotjes of andere drijvende materialen (o.a. vegetaties van waterlelie en gele plomp) als nestgelegenheid, die speciaal voor dit doel worden neergelegd. Plaatselijk nestelt de soort langs slootkanten in graslanden en op drooggevallen modderplaten (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000). De belangrijkste broedplaatsen binnen het Oostelijke Vechtplassengebied bevinden zich bij de Ankeveense, Loosdrechtse en Tienhovense plassen (LNV, 2008). Deze liggen op minimaal 2 tot 6 km afstand van het plangebied. De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de zwarte stern zijn uitbreiding van de omvang en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied en de omvang van de doelpopulatie is 80 broedparen.

Gezien de ligging en functie van het plangebied en de aanwezige habitats heeft het plangebied geen enkele potentie als broedgebied of foerageergebied voor de zwarte stern. Bekende broedplaatsen van de zwarte stern liggen op minimaal . km afstand van het plangebied. Het plangebied heeft geen betekenis voor het voorkomen van de zwarte stern binnen de Oostelijke Vechtplassen.

Ijsvogel

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als leefgebied voor de ijsvogel. De soort is pas in de jaren 80 van de vorige eeuw gaan broeden in het Oostelijke Vechtplassengebied. De aantallen broedparen in de Oostelijke Vechtplassen variëren sindsdien tussen 0 en 10 paar in 2002 (LNV, 2008). De landelijke toename in de aantallen ijsvogels komt tot uiting in het verspreidingspatroon. Zwervende vogels worden wijd verspreid waargenomen. De meest nabij gelegen bekende waarneming van broedvogels het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ligt op meer dan 4 km afstand van het plangebied. Dit is ruim boven de verstoringafstand voor deze soort (zie ook Krijgsveld et al., 2008; Krijgsveld et al., 2004). De actieradius van deze soort is klein. De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de ijsvogel zijn behoud

van omvang en kwaliteit van leefgebied en de omvang van de doelpopulatie is 6 broedparen.

Binnen het plangebied en omgeving komt geen geschikt broedhabitat voor ijsvogel voor. Oevers bieden geen potentiële nestplaatsen en er zijn geen wortelkluiten van omgewaaide bomen die eventueel als nestplaats kunnen dienen. Wel is het mogelijk dat incidenteel een waarneming van ijsvogel nabij of binnen het plangebied kan worden gedaan. Uitgebreide riet- en moerasvegetaties ontbreken. Omliggend bestaan vegetaties vooral uit bosvegetaties. De afstand tot geschikt broedhabitat is minimaal 0,3 km en de actieradius van deze kleine vogelsoorten is beperkt. Het plangebied heeft daarom geen betekenis voor het voorkomen van de ijsvogel binnen het Oostelijke Vechtplassengebied

Grote karekiet, snor, rietzanger

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als leefgebied voor de grote karekiet, snor en rietzanger. Het zijn soorten van respectievelijk moerassig terrein, dichte moerasvegetaties boven ondiep water en rietvegetaties. Tussen 1998 en 2003 lag de gemiddelde populatieomvang van deze soorten binnen het Oostelijke Vechtplassengebied rond de voor de soorten aangeven doelen. Voornoemde soorten zijn plaatstrouw in de broedtijd. De territoria zijn klein, maximaal enkele ha overlappend. De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de grote karekiet, snor en rietzanger zijn behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied en de omvang van de doelpopulatie is respectievelijk 50 (voor de grote karekiet), 150 (voor de snor) en 880 (voor de rietzanger) broedparen.

Binnen het plangebied en omgeving komt geen geschikt broedhabitat voor grote karekiet, snor en rietzanger voor. Uitgebreide riet- en moerasvegetaties ontbreken. Omliggend bestaan vegetaties vooral uit bosvegetaties. De afstand tot geschikt broedhabitat is minimaal 0,3 km en de actieradius van deze kleine vogelsoorten is beperkt. Het plangebied heeft daarom geen betekenis voor het voorkomen van de grote karekiet, snor en rietzanger binnen het Oostelijke Vechtplassengebied

3.2.4 Niet broedvogels

Aalscholver

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als leefgebied voor de aalscholver. Buiten de broedtijd concentreren de soort zich op grote wateren. Op enige afstand komt in het Naardermeer een grote broedkolonie voor. Vanuit deze kolonie verspreiden aalscholvers zich vooral naar omringende grote wateren om te foerageren. Dit betreft naast het IJsselmeer, Markermeer en randmeren ook de Vinkeveense plassen en plassen binnen het Oostelijke Vechtplassengebied. Daarnaast maken Aalscholvers meer individueel ook van tijd tot tijd gebruik van kleinere wateren waaronder kanalen, brede poldersloten en zelfs stadswateren.

Het zwaartepunt van de verspreiding van de aalscholver ligt in de grotere wateren en meren (plassen). De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de aalscholver zijn behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied. De omvang van de doelpopulatie is nog niet nader bepaald omdat er nog geen trendanalyse heeft plaats kunnen vinden (LNV, 200?).

Het plangebied en de ingreep ligt op ruime afstand (>2,0 km) van de belangrijke rust en foerageerplaatsen van deze soorten. Het plangebied heeft daarom gezien zijn omvang en ligging geen betekenis voor de populatie aalscholver in de Oostelijke Vechtplassen.

Ganzen

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als leefgebied voor de kolgans en de grauwe gans. Ganzen foerageren overdag op grootschalige grasland en/of akkerlandgebieden. 's Nachts slapen ze op plassen. Grote plassen liggen op minimaal 0,4 km afstand van het plangebied en geschikte foerageergebieden (graslanden) op nog grotere afstand. De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de kolgans en de grauwe gans zijn behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied en de omvang van de doelpopulaties zijn respectievelijk 920 (kolgans) en 1.200 (grauwe gans) stuks.

Nabij en binnen het plangebied ontbreekt het zowel aan foerageergebieden als aan slaapplekken. De afstand tussen plangebied en bekende en geschikte slaapplekken en foerageergebieden is dermate groot dat verstoring is uitgesloten. Het plangebied heeft daarom ook gezien zijn omvang en ligging geen betekenis voor de populaties kolgans en grauwe gans in de Oostelijke Vechtplassen.

Eendachtigen

De Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen als leefgebied voor de smient, krakeend, slobbeend, tafeleend en nonnetje. Een deel van deze soorten verblijft overdag op plassen en foerageert in het donker op andere grote wateren (tafeleend) of op grootschalige graslandgebieden (smient). De krakeend, slobbeend en nonnetje vertonen dit gedrag niet en verblijven dag en nacht min of meer in hetzelfde gebied. Binnen het plangebied is voor geen van de betreffende soorten geschikt habitat aanwezig. De geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de smient, krakeend, slobbeend, tafeleend en nonnetje zijn behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied en de omvang van de doelpopulaties is respectievelijk 2.800 (smient), 40 (krakeend), 80 (slobbeend), 120 (tafeleend) en 20 (nonnetje) stuks.

Het plangebied is zeer beperkt van omvang, zeker ten opzichte van het totale Oostelijke Vechtplassengebied. Het plangebied heeft geen functie als rust- en foerageergebied of potenties daartoe voor betreffende soorten. Het plangebied heeft daarom geen betekenis voor de populaties smient, krakeend, slobbeend, tafeleend en nonnetje in de Oostelijke Vechtplassen.

3.3 Effecten

3.3.1 Op voorhand uit te sluiten effecten

Het plangebied ligt binnen Natura 2000-gebied. De ingreep heeft kwalitatief en kwantitatief geen invloed op grond- of oppervlakte water. De ingreep leidt niet tot toename van recreatiedruk of extra uitstoot van verontreinigende stoffen door verkeer. Bij de effectbeschrijving is ervan uitgegaan dat de capaciteit van de jachthaven niet wordt vergroot en het aantal aanwezige vaartuigen gelijk blijft met de huidige situatie.

De ingreep draagt zorg voor een betere afscheiding tussen de jachthaven en aanliggend Natura 2000-gebied. De nieuwe doorgang naar de aanliggende jachthaven draagt er tevens toe bij dat de (grond)waterpeilen in aanliggend Natura 2000-gebied niet veranderen. De ingreep leidt niet tot doorsnijding van leefgebieden of trekroutes van soorten. De volgende effecten treden daarom zowel tijdens de aanleg- als de gebruiksfase zeker niet op:

- Achteruitgang van kwaliteit van alle habitats of leefgebied van alle soorten ten gevolge van de emissie van schadelijke stoffen naar lucht, water en/of bodem.
- Achteruitgang van kwaliteit van alle habitats of leefgebied van alle soorten ten gevolge van veranderingen in grond- of oppervlaktewateren.
- Toename van verstoring van alle soorten binnen Natura 2000-gebieden of andere beschermde natuurgebieden door beweging, licht en geluid in de gebruiksfase.
- Sterfte van soorten binnen Natura 2000-gebieden of ander beschermd natuurgebied.
- Versnippering van leefgebieden van alle soorten binnen Natura 2000-gebieden of andere beschermde natuurgebieden.

3.3.2 Invloedsfeer van het project

Het betreft een klein project. Gedurende de bouwfase kan over een afstand van enkele honderden meters periodiek enige extra verstoring optreden door geluid en bewegingen (bouwmachines, aan- en afvoer materialen). De ingreep leidt niet tot een extra aantal bezoekers aan het gebied of meer boorbewegingen aangezien de totale capaciteit van de jachthaven niet wordt vergroot. Hieruit mag geconcludeerd worden dat de invloedsfeer van de ingreep beperkt blijft tot de zeer directe omgeving van de jachthaven, zoals nu bij het huidige gebruik ook al het geval is.

Figuur 3.2 Mogelijke invloedsfeer van het project ten opzichte van een Natura-2000 gebied Oostelijk Vechtplassen (aangepast naar Checklist gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998, Ministerie van LNV, 2007).

3.3.3 Beoordeling effecten op doelen, opgaven, habitattypen en soorten

Algemene instandhoudingsdoelen en kernopgaven

De algemene instandhoudingsdoelen en kernopgaven hebben betrekking op het Natura 2000-gebied zelf. Ze gaan over behoud of verbetering van kwaliteit en uitbreiding van areaal of aantallen binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Het staat nog niet definitief vast in hoeverre de ingreepzone binnen Natura 2000-

gebied valt, maar zeker is dat met het wegvallen van de mogelijkheid van westelijke uitbreiding hooguit een uiterst geringe oppervlakte in het geding is. De ingreep leidt niet tot verandering in abiotische factoren binnen Natura 2000-gebied. De ingreep leidt evenmin tot een vergroting van het aantal bezoekers of bootbewegingen in het gebied aangezien de capaciteit van de jachthaven niet wordt vergroot. Gezien de uiterst beperkte omvang van de ingreep en het uitblijven van indirecte effecten op Natura 2000-gebied heeft de voorgenomen ingreep geen negatief effect op het behalen van de algemene instandhoudingsdoelen en het realiseren van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

Habitattypen

Het plangebied ligt buiten het habitatrichtlijndeel van het Natura 2000-gebied. Een klein oppervlak van het habitatype matig ontwikkeld veenbos blijft als gevolg van de ingreep gehandhaafd omdat de westelijke uitbreiding niet langer tot de mogelijkheden behoort. Veenbos is overigens niet beschermd op basis van de vastgestelde gebiedsbescherming voor de Oostelijke Vechtplassen omdat het betreffende terrein alleen op basis van de Vogelrichtlijn is opgenomen in het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. De ingreep heeft geen invloed op de hydrologie. Bij een hooguit gelijkblijvend aantal ligplaatsen wordt aangenomen dat het aantal bezoekers en bootbewegingen binnen het Natura 2000-gebied niet toeneemt als gevolg van de ingreep. De ingreep heeft daarom verder alleen een zeer lokaal en op een zeer beperkt oppervlak effect op algemene habitats als gazons, oevers en water. Er zal hierdoor ook geen sprake zijn van indirect effect op beschermde habitattypen binnen de Oostelijke vechtplassen.

De ingreep heeft geen enkel direct of indirect effect op de habitattypen waarvoor het gebied Oostelijke Vechtplassen is aangewezen zowel tijdens de aanlegfase als de gebruiksfase. De ingreep heeft geen effecten op het behalen van de geformuleerde instandhoudingsdoelen voor habitattypen.

Vissen

Het plangebied heeft geen betekenis voor de vissoorten waarvoor de Oostelijke Vechtplassen zijn aangewezen. De jachthaven speelt geen rol bij de trek van deze vissoorten en vormt evenmin een voortplantingsgebied van enige importantie voor de populaties van deze vissoorten binnen het Natura 2000-gebied. Mogelijk kunnen individuele exemplaren van soorten op enig moment wel voorkomen binnen het plangebied, maar dit is van geen belang voor het voorkomen van populaties van betreffende vissoorten in de Oostelijke Vechtplassen. De wateren van de Oostelijke Vechtplassen vormen een deels groot open systeem waarbinnen vispopulaties zich vrij bewegen.

De ingreep heeft daarom tijdens aanleg- en gebruiksfase geen enkele invloed op de vispopulaties binnen de Oostelijke Vechtplassen. De ingreep heeft geen effect op het behalen van de geformuleerde instandhoudingsdoelen voor vissen.

Zoogdieren

Meervleermuis en noordse woelmuis komen voor zover bekend niet voor in het plangebied. Het plangebied heeft geen potenties voor deze soorten. De voorgenomen ingreep is daarom op generlei wijze van invloed op het voorkomen van meervleermuis en noordse woelmuis in de Oostelijke Vechtplassen. De ingreep heeft daarom geen enkel effect op het behalen van de geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de meervleermuis en de noordse woelmuis.

Groenknolorchis

Groenknolorchis komt niet voor in het plangebied. Het plangebied heeft geen potenties voor deze soort. De voorgenomen ingreep is daarom op generlei wijze van invloed op het voorkomen van de groenknolorchis in de Oostelijke Vechtplassen. De ingreep heeft daarom geen enkel effect op het behalen van de geformuleerde instandhoudingsdoelen voor de groenknolorchis.

Broedvogels

Voor geen van de broedvogels waarvoor het gebied Oostelijke Vechtplassen is aangewezen heeft het plangebied betekenis. Gezien de ligging van het plangebied en de afstand tot mogelijk geschikte broedhabitats voor betreffende soorten zijn er ook geen indirecte effecten als gevolg van de ingreep op de broedvogels van de Oostelijke Vechtplassen en hun populatieomvang.

Incidenteel kan mogelijk ijsvogel binnen of nabij het plangebied worden waargenomen. Dit betreft geen broedgevallen maar alleen 'zwervende' exemplaren die mogelijk voor kortere tijd zich binnen het plangebied ophouden. Ook na de ingreep is daarvoor binnen het plangebied ruimte.

De ingreep heeft daarom geen enkel effecten op het behalen van de geformuleerde instandhoudingsdoelen voor broedvogels en de doelstellingen voor het Vogelrichtlijngebied de Oostelijke Vechtplassen zoals geformuleerd in desbetreffende aanwijfsbesluit.

Niet-broedvogels

Net als bij de broedvogels heeft het plangebied ook geen enkele betekenis voor de populaties niet-broedvogels die met name zich in de winterperiode in de Oostelijke Vechtplassen ophouden. Alleen voor aalscholver geldt dat individuele exemplaren zich periodiek nabij het plangebied kunnen ophouden. Aalscholver is een soort die relatief weinig verstoringgevoelig is en steeds vaker in bewoonde omgeving valt waar te nemen.

Van enig effect op populaties binnen de Oostelijke Vechtplassen is dus geen sprake. De ingreep heeft daarom geen enkel effect op het behalen van de geformuleerde instandhoudingsdoelen voor niet broedvogels en de doelstellingen voor het Vogelrichtlijngebied de oostelijke Vechtplassen zoals geformuleerd in desbetreffende aanwijfsbesluit.

3.3.4 Cumulatie, significantie en mitigatie

Er zijn geen nadelige effecten op het behalen van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en de doelstellingen van het Vogelrichtlijngebied. En aangezien er geen effecten zijn op de habitattypen en soorten waarvoor het gebied Oostelijke Vechtplassen is aangewezen en hun instandhoudingsdoelstellingen kan er ook geen sprake zijn van cumulatie van effecten.

Omdat er geen effecten zijn, is het uitgesloten dat er significante effecten optreden ten aanzien van habitattypen, soorten en hun instandhoudingsdoelstellingen.

Omdat er geen effecten zijn kan er ook geen sprake zijn van mitigatie van effecten op habitattypen en soorten. Ten aanzien van de Flora- en faunawet en de soorten die krachtens die wetgeving zijn beschermd kan wel een aantal mitigerende maatregelen geformuleerd worden (zie § 4.3).

3.4 Ecologische Hoofdstructuur

Het af te graven deel elzenbos behoort tot de PEHS. Bij het vervallen van de westelijke uitbreiding is met de overgebleven noordelijke uitbreiding slechts een uiterst geringe oppervlakte bos gemoeid. De uitbreiding zelf vindt plaats op terrein dat nu alleen bestaat uit kort gemaaid gras, maar mogelijk kan er sprake zijn van enig kwaliteitsverlies in de randzone van het aanliggende bos, bijvoorbeeld als gevolg van toenamen van betreding en recreatief gebruik. Ten aanzien van de PEHS geldt echter wel dat ruimtebeslag op terreinen die binnen de begrenzings van de PEHS vallen, dient te worden gecompenseerd. Compensatie zal zo mogelijk in kwantitatieve zin moeten plaats vinden: aansluitend op de PEHS dient een oppervlak van minimaal gelijke grootte te worden toegevoegd aan de PEHS met een op natuurontwikkeling gerichte inrichting en beheer. Indien kwantitatieve compensatie niet mogelijk blijkt kan compensatie ook in kwalitatieve zin plaatsvinden. In dat geval kan gebied dat tot de PEHS behoort zodanig te worden heringericht dat er sprake is van een duidelijke kwaliteitsverbetering met betrekking tot de natuurwaarden. Bij compensatie dient zoveel mogelijk te worden uitgegaan van de vastgestelde natuurdoeltypen. De wijze van compensatie zal in overleg met het bevoegd gezag (in deze de Provincie Noord-Holland) moeten worden uitgewerkt.

Het totale ruimtebeslag op EHS is volgens de nieuwste plantekening (dus zonder westelijke uitbreiding) maximaal 480 m². Het betreft gebied met korte grazige vegetaties (gazonachtig) zonder noemenswaardige natuurkwaliteiten en ongeschikt als habitat voor heikikker, waterspitsmuis en ringslang. Het oppervlak bos dat mogelijk aan kwaliteit inboet als gevolg van toenemende recreatieve activiteit is evens circa 480 m². Dit kwaliteitsverlies kan mogelijk gecompenseerd worden binnen de benodigde kwantitatieve compensatie als gevolg van het oppervlakte verlies. Praktisch is dit in ieder geval goed mogelijk door voor een juiste inrichting en beheer te kiezen van het compensatiegebied. Compensatie zou zich in eerste instantie moeten richten op

ontwikkelen van geschikt habitat voor heikikker, ringslang en waterspitsmuis. Dit hoeft niet noodzakelijkerwijs in de vorm van moerasbos te zijn maar kan ook in de vorm van poelen, rietoevers/moeras en nat schraalland.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Natuurbeschermingswet-1998

De voorgenomen ingreep zal geen negatief effect hebben op beschermde natuurgebied(en). Een uitgebreide toetsing aan de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet wordt niet nodig geacht.

De voorgenomen ingreep vindt – hoe gering ook na het wegvallen van de westelijke uitbreiding – wel plaats binnen gebied dat is aangewezen als EHS. Volgens de geldende regelgeving is de ingreep daarom wel compensatieplichtig. De vorm van compensatie zal daarbij door het bevoegd gezag (de Provincie Noord-Holland) nader bepaald moeten worden (zie ook aanbevelingen in deze in § 4.3).

Overtreding verbodsbepalingen Flora- en faunawet

- Werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kan leiden tot verstoring van ringslang, heikikker en waterspitsmuis.
- Werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep (kunnen) leiden tot beschadiging of vernietiging van vaste verblijfplaatsen en verstoring van rosse woelmuis huisspitsmuis, mol, aardmuis, veldmuis, dwergmuis, bosmuis en bosspitsmuis.
- Werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot verstoring van egel, wezel, hermelijn en bunzing.
- Werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep leiden tot beschadiging of vernietiging van vaste verblijfplaatsen van gewone pad en tot verstoring van kleine watersalamander, bruine kikker, meerkikker en gewone pad.
- Werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot verstoring van kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad.
- Werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot beschadiging of vernietiging van vaste verblijfplaatsen en verstoring van diverse soorten broedvogels van bos en ruigte.

4.2 Vrijstellingen en ontheffingen

Flora- en faunawet

Voor de soorten huisspitsmuis, mol, aardmuis, veldmuis, dwergmuis, bosmuis, bosspitsmuis, egel, wezel, hermelijn, bunzing, kleine watersalamander, bruine kikker, meerkikker, meerkikker en gewone pad geldt een algemene vrijstelling, indien de werkzaamheden te karakteriseren zijn als ruimtelijke ingreep of bestendig gebruik en beheer. Voor deze soorten hoeft daarom geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Wel geldt de zorgplicht waaraan de initiatiefnemer zich altijd

dient te houden. Ten aanzien van de invulling van deze zorgplicht worden in § 4.3 een aantal aanbevelingen gedaan.

Voor de volgende soorten dient, indien er geen afdoende mitigerende maatregelen worden getroffen, wel een ontheffing te worden aangevraagd:

Soort	Verbodsbepaling	maatregel
Ringslang <i>Natrix natrix</i>	art. 9 en 10 : doden en verontrusten	zie aanbevelingen
Waterspitsmuis <i>Neomys fodiens</i>	art. 9 en 10 : doden en verontrusten	zie aanbevelingen
Heikikker <i>Rana arvalis</i>	art. 9 en 10 : doden en verontrusten	zie aanbevelingen
Bittervoorn <i>Rhodeus cericeus</i>	art. 9 en 10 : doden en verontrusten	zie aanbevelingen
Kleine modderkruiper <i>Cobitis taenia</i>	art. 9 en 10 : doden en verontrusten	zie aanbevelingen
Rivierdonderpad <i>Cottus gobio</i>	art. 9 en 10 : doden en verontrusten	zie aanbevelingen

In § 4.3 worden aanbevelingen gedaan voor mogelijke mitigerende maatregelen. Voordat overgegaan wordt tot een eventuele ontheffingsaanvraag art. 75 Flora- en faunawet is het raadzaam eerst contact op te nemen met het Ministerie van LNV (DLG-west te Utrecht). Zij kunnen aangeven of genomen / te nemen mitigerende maatregelen afdoende zijn en een ontheffingsaanvraag mogelijk niet noodzakelijk is.

Gebiedsbescherming en PEHS

De voorgenen ingreep heeft geen effect op de instandhoudingsdoelstellingen en kernopgaven voor het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen en de mogelijkheden die instandhoudingsdoelstellingen en kernopgaven te behalen en te realiseren.

Het bevoegd gezag ten aanzien van de gebiedsbescherming en EHS is in eerste plaats de Provincie Noord-Holland. Wanneer negatieve effecten ten aanzien van beschermde gebieden of EHS optreden zal de Provincie Noord-Holland daarvoor de noodzakelijke vergunning moeten verstrekken.

4.3 Aanbevelingen

Hieronder worden enkele maatregelen besproken, die schade aan beschermde soorten kunnen helpen voorkomen, verminderen en/of compenseren.

- Om verlies aan EHS te compenseren en tegelijk ook verlies aan leefgebied voor ringslang, heikikker en waterspitsmuis te compenseren wordt aanbevolen om aansluitend aan de EHS een stuk grond in te richten voor de ontwikkeling van jong moerasbos met een brede oeverzone. Hiermee wordt tevens de diversiteit aan vegetaties vergroot. Door de aanleg van jong moerasbos en jonge moerasvegetaties wordt niet alleen voor heikikker, ringslang en waterspitsmuis

geschikt habitat gecreëerd maar daarnaast ook voor tal van andere soorten, waaronder ook bijzondere en zeldzame soorten. Verder wordt een ruimer gebied in zijn algemeenheid aantrekkelijker voor ringslang, heikikker en waterspitsmuis. Deze aanbeveling heeft in het algemeen betrekking op alle uitbreidingen van de jachthaven buiten haar huidige begrenzing.

- Aanbevolen wordt binnen het compensatiegebied een geschikte voortplantingsplaats voor heikikker aan te leggen: een poel die geïsoleerd ligt van het overige water en waar geen vis in kan komen. Deze aanbeveling heeft in het algemeen betrekking op alle uitbreidingen van de jachthaven buiten haar huidige begrenzing.
- Aangegeven is dat er voor het dempen de huidige jachthaven waarschijnlijk niet gebaggerd hoeft te worden (med dhr. Van der Laan de Vries). Indien voor dempen wel eerst gebaggerd wordt dient de vrijkomende bagger eerst gecontroleerd te worden op het voorkomen van beschermde vissoorten. Vis die mee opgebaggerd wordt kan uit de bagger worden gehaald en in de nabije omgeving in geschikt water weer worden losgelaten. Dit geldt eveneens voor amfibieën. Deze aanbeveling heeft alleen betrekking op het dempen van huidig oppervlaktewater.
- Rondom het te dempen gedeelte van de jachthaven wordt eerst een damwand geplaatst (med dhr. Van der Laan de Vries). Voor het dempen dient eerst de vis weggevangen te worden (bijvoorbeeld door eerst het merendeel van het water weg te pompen zodat de vis makkelijker gevangen kan worden) of anders de mogelijkheid geboden te worden om gedurende de demping uit zichzelf weg te kunnen trekken, bijvoorbeeld door een opening in de damwand. In dit laatste geval wordt dan vervolgens aanbevolen om zoveel mogelijk één richting uit te werken (naar de opening toe). De nog aanwezige vissen en amfibieën krijgen zodoende de mogelijkheid weg te komen. Deze aanbeveling heeft alleen betrekking op het dempen van huidig oppervlaktewater.
- Door verwijderen van bomen, struweel en ruigte kan verstoring van broedvogels optreden. Alle werkzaamheden die betrekking hebben op het verwijderen van beplantingen zullen buiten het broedseizoen moeten plaatsvinden. Of anders zal eerst gecontroleerd dienen te worden of er broedvogels voorkomen. Het broedseizoen loopt van half maart tot half augustus. Met het oog op de overige fauna wordt aanbevolen het verwijderen van bos en struweel voorafgaand aan de het graven van de nieuwe doorgang naar de naastliggende jachthaven en voor het intreden van het winterseizoen uit te voeren. Deze aanbeveling heeft betrekking op alle plekken waar bestaande vegetaties worden verwijderd.
- Voorafgaand aan het graven van de nieuwe havenkom wordt aanbevolen de vegetatie op het betreffende terrein kort af te maaien. Het terrein wordt zo onaantrekkelijk voor zoogdieren, reptielen en amfibieën en deze zullen veelal uit zichzelf al het terrein verlaten. Deze aanbeveling heeft alleen betrekking op plaatsen waar nieuw oppervlaktewater wordt gecreëerd (verplaatsing ligplaatsen).
- Om het onbedoeld doden van egels te voorkomen, wordt aanbevolen om het terrein voor het grootschalig verwijderen van de ruige begroeiing te controleren op eventueel aanwezige egels. Indien deze dieren worden aangetroffen, kunnen

ze worden weggevangen en verplaatst naar geschikt biotoop in de nabije omgeving. Deze maatregel geldt alleen indien dichte beplanting wordt verwijderd.

Verder worden geen specifieke maatregelen aanbevolen. De meeste op het terrein algemeen voorkomende dieren zullen wegtrekken naar geschikt terrein in de omgeving. Het wegvangen en verplaatsen van muizen wordt niet aanbevolen. Deze dieren zijn zeer stressgevoelig, een belangrijk deel van de dieren zal naar verwachting de translocatie niet overleven.

5 Literatuur

- Bergmans, W. & A. Zuiderwijk, 1986. Atlas van Nederlandse amfibieën en reptielen en hun bedreiging. Vijfde herpetogeografische verslag. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Bouwman, J. & D. Groenendijk, 2004. Dagvlinders (Lepidoptera) in de periode 2000-2003. In: Waarnemingenverslag ongewervelden 2004, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor libellenstudie.
- Bouwman, J., A. Hospers & V. Kalkman, 2004. Libellen (Odonata) in de periode 1999-2003. In: Waarnemingenverslag ongewervelden 2004, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor libellenstudie.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., V. van Laar, C. Smeenk, & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Broekmeyer, M.E.A., F.G.W.A. Ottburg en F.H. Kistenkas, 2003. Flora- en faunawet, Toepassing van artikel 75 in de praktijk. Alterra, Wageningen.
- Janssen, S., 2003. Dagvlinders (Lepidoptera) in de periode 2000-2002. In: Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen 2003, EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Kalkman, V., 2004. Overige ongewervelden van de Habitatrichtlijn. In: Waarnemingenverslag ongewervelden 2004, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor libellenstudie.
- Kalkman, V., R. Ketelaar & M. van der Weide, 2003. Libellen (Odonata) in de periode 2000-2002. In: Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen 2003, EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Kleukers, R., 2003. Sprinkhanen en krekels in de periode 1996-2002. In: Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen 2003, EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Limpens, H., K. Mosterd & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting uitgeverij van de Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- LNv, 2008. Ontwerpbesluit Oostelijke Vechtplassen N2K095_WB HVNW
- LNv, 2003. Aanwijzingsbesluit No. DN. 2002/1467 speciale beschermingszone Vogelrichtlijngebied Oostelijke Vechtplassen
- Meijden, R. van der, 1990. Heukels' Flora van Nederland. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- Meijden, R. van der, B. Odé, C.L.G. Groen, J.-P.M. Witte & D. Bal, 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria 26-4: 85-208.
- RAVON, 2003. Jaarverslag 2001. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 15. Jaargang 5, nr. 3, pag. 46-64.
- RAVON, 2004. Jaarverslag 2002. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 17. Jaargang 6, nr. 2, pag. 32-48.
- RAVON, 2005. Jaarverslag 2003 & 2004. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 20. Jaargang 7, nr. 2, pag. 40-64.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. Nederlands Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Study-Nederland.

Vollmer & Partners, 2004. Gemeente Wijdmeren. Bestemmingsplan Het Wijde Blik
2004. Ontwerp. Vollmer & Partners, Rijswijk.

www.noord-holland.nl.

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase

Bijlage 1 Wettelijk kader

1.1 Inleiding

In deze bijlage worden in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ingrepen en beheer beschreven. Het geeft weer hoe de wettelijke toetsingskaders door Bureau Waardenburg worden gehanteerd bij het opstellen van ecologische beoordelingen.

De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§ 1.2 van deze bijlage), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§ 1.3). Tevens wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 1.4) en de Ecologische Hoofdstructuur (§ 1.5) bij ecologische toetsingen.

1.2 Flora- en faunawet¹

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.

De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en onthefingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader is begin 2005 gewijzigd door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur, doorgaans aangeduid als de AMvB artikel

¹ Deze paragraaf is in belangrijke mate gestoeld op de brochure 'Buiten aan het werk?' (LNV, 2005b. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.)

75. Er gelden verschillende regels voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ingrepen en die in het kader van bestendig gebruik en beheer.

Er bestaan drie beschermingsregimes corresponderend met drie verschillende groepen beschermde soorten, opgenomen in drie bijbehorende tabellen in de LNV- brochure (LNV 2005b, a).

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn alle vogelsoorten en de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of in Bijlage 1 van de AMvB artikel 75. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw en landbouw en uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling worden genoemd als openbaar belang. Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt. Mitigatie (het vermijden of verzachten van negatieve effecten) en compensatie (het aanbieden van vervangend leefgebied) kunnen deel uitmaken van het zorgvuldig handelen.

Samenvatting toetsingskader Flora- en faunawet

Het toetsingskader van de Flora- en faunawet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig gebruik en beheer luidt dus:

1. Komen er soorten uit Tabel 1 voor? Hiervoor geldt een vrijstelling. Alleen de zorgplicht is van toepassing.
2. Komen er soorten uit Tabel 2 voor? Dan geldt een vrijstelling (mits gedragscode) of moet ontheffing worden aangevraagd (lichte toetsing).

3. Komen er soorten uit Tabel 3 voor? Er geldt een vrijstelling voor bestendig gebruik en beheer (mits gedragscode; niet voor art. 10). In overige gevallen is altijd ontheffing nodig (uitgebreide toetsing).

1.3 Natuurbeschermingswet 1998²

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) vormt de invulling van de gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. De Nbwet kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (oftewel Vogel- en Habitatrichtlijngebieden oftewel Speciale Beschermingszones) en de beschermde natuurmonumenten. De aanwijzingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting, waarin de instandhoudingsdoelstellingen staan verwoord (zie www.minlnv.nl).

Voor Natura 2000-gebieden dient een beheersplan te worden opgesteld. Daarin staat o.a. welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is.

Projecten en handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn verboden. Hiervoor kan door het bevoegd gezag (meestal Gedeputeerde Staten, soms de minister van LNV) vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Voor plannen (bij voorbeeld bestemmingsplannen, streekplannen, waterhuishoudingsplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j nodig is. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden.

De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat het gebied niet wordt aangetast.

Habitattoets

In de 'oriëntatiefase' – voorheen ook wel 'voortoets' genoemd – wordt onderzocht of een plan, project of handeling (kortweg: 'activiteit'), gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten').

Als er geen effecten zijn, is de kous daarmee af. Als de effecten klein zijn, volgt een verslechterings- en verstoringstoets'. Bij mogelijke significante effecten volgt een 'passende beoordeling'.

² Hierbij is in belangrijke mate gebruik gemaakt van de brochure 'Algemene handreiking natuurbeschermingswet 1998' (LNV, 2005a. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag)

In de verslechterings- en verstoringstoets worden de effecten gespecificeerd. Daarbij hoeft dan niet meer naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Het bevoegd gezag beoordeelt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Aan de vergunning kunnen beperkende voorwaarden (mitigatie en compensatie, zie onder) worden verbonden.

De passende beoordeling is veel uitgebreider. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis dienen de effecten op de habitats en soorten te worden ingeschat, rekening houdende met cumulatieve effecten.

Als de passende beoordeling uitwijst dat er slechts beperkte effecten zijn, dan dient vergunning te worden aangevraagd, die wordt verleend indien de effecten aanvaardbaar worden geacht. Als er significante effecten zijn, dan mag vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Als er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van prioritair natuurlijk habitat of een prioritaire soort, dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang beperkt.

Het toetsingskader voor beschermde natuurmonumenten is zeer vergelijkbaar, echter de procedure en de speelruimte van het bevoegd gezag wijken op enkele ondergeschikte punten af.

Zorgplicht

Artikel 19I legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te laten of, als dat redelijkerwijs niet kan worden gevegd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

1.4 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2004). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden geleverd. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

1.5 De Ecologische Hoofdstructuur³

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om van de bestaande en nieuwe natuur een goed functionerend netwerk te maken. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS. Op plannen, projecten of handelingen binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing (VROM, 2004).

Ruimtelijke ingrepen in de EHS met significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Tenzij er voor de ingreep geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer is verplicht om de negatieve effecten te mitigeren (voorkomen of beperken) en de restschade te compenseren.

De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de huidige en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied.

Literatuur

LNv, 1993. Structuurschema Groene Ruimte: het landelijk gebied de moeite waard. Ministerie van LNv, Den Haag.

LNv, 2004. Besluit Rode lijsten flora en fauna. Ministerie van LNv, Den Haag.

LNv, 2005a. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNv, Den Haag.

LNv, 2005b. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNv, Den Haag.

LNv, 2007. Spelregels EHS. Uitgave van het Rijk en de gezamenlijk provincies. Ministerie van LNv, Den Haag.

VROM, 2004. Nota Ruimte. Ministerie van VROM, Den Haag.

³ De inhoud van deze paragraaf is in hoofdzaak ontleend aan de "Spelregels EHS" van het ministerie van LNv en de gezamenlijke provincies (2007).

Bijlage 2 Ontwerpbesluit Oostelijke Vechtplassen

